

Določila sporazuma med Anglijo in Italijo se nanašajo na Abesinijo, Sueški prekop, bližnji Vzhod in na Španijo

Rim, 15. aprila, o. Besedilo sporazuma, ki bo podpisano prihodnji tork med Italijo in Anglijo v Rimu, vsebuje slovesno izjavo o vzpostavitvi prijateljskih odnosov med obema državama ter več členov z dodatki, ki obsegajo vsa vprašanja, o katerih sta se angleški zastopnik lord Perth in italijanski zunanji minister grof Ciano razgovarjala med pogajanja. Ta vprašanja so se nanašala na Sredozemsko morje, na Bližnji Vzhod, na Vzhodno Afriko in na Španijo.

Pogodbena listina ponavlja v začetku besedilo tako znanega gosposkega sporazuma iz januarja 1937, s katerim sta si obe državi priznali, da imata na Sredozemskem morju vzajemne koristi. Dalje pogodba potrjuje angleško-italijansko pogodbo iz leta 1927, ki se nanaša na razdelitev vplivnostnih področij v pokrajinah na Bližnjem Vzhodu. S slovesno izjavo je potrjena veljavnost mednarodnega dogovora iz leta 1888, ki zagotavlja vsem bojnim trgovskim ladjam katere koli države prost prehod skozi Sueški prekop. Ta določba je nadvse važna za zvezo med Italijo in njeno posestvo v Vzhodni Afriki.

Pravi in bistveni del nove pogodbe vsebuje naslednje štiri določbe:

1. Italija prizna angleško oblast nad trdnjavo Adenom v Rdečem morju in bo uredila vprašanje o propagandni vojni po radiu, ki je trajalo med njo in Anglijo zadnje leto. Sporazumela se bo z Anglijo tudi o prenehanju političnega tekmovanja v arabskih pokrajinah, zlasti v Palestini.

2. Pogodba določa, da Anglija prizna italijansko cesarstvo v Abesiniji, ter vsebuje vzajemne obveznosti

za vpoustavitev dobrih sosedstvenih odnosov med angleškimi in italijanskimi pokrajinami v Vzhodni Afriki.

3. Italija se zavezuje, da bo znatno zmanjšala svoje vojaške oddelke v Libiji, kar je do sedaj predstavljalo neljub pritisk proti egiptski meji.

4. Glede Španije se Anglija in Italija zavezuje, da bosta spoštovali sedanje stanje v zahodnem delu Sredozemskega morja. Italija zagotavlja Angliji, da ne goji nikakih zahtev po katerem koli delu španskega ozemlja.

Rimski krogi z veseljem pozdravljajo sklenitev sporazuma in pravijo, da se je z njim začela nova doba v evropskem razvoju. Dostavljajo pa, da je pomen novega sporazuma predvsem psihološki in da bo njegova vrednost odvisna zlasti od duha, v katerem ga bodo izvajali. Po prepričanju italijanskih političnih krogov bo ta pogodba privedla tudi do zboljšanja odnosov med Francijo in Italijo.

Zaključnemu razgovoru med angleškim zastopnikom lordom Perthom in italijanskim zunanjim ministrom Ciano je včeraj prisostvoval tudi predsednik vlade Mussolini.

Pot angleškega vojnega ministra

London, 15. aprila, o. Vojni minister Hore Belisha je včeraj z letalom odpotoval v Pariz, od tu pa v Marseille, kjer je prenočil. Iz Marseille poje na Malto, kjer bo pregledal utrdbe in vojno mornarico, na kar je zbrane tam. Iz Malte bo letel v Rim, kjer bo imel razgovore s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem.

Na poti z Malte in Rima se bo ustavil tudi v Parizu, kjer se bo sestal z Daladierom in se z njim posvetoval o načrtih za angleško-francosko vojaško sodelovanje. Ti posveti se bodo nadaljevali med obiskom francoskih državnikov v Londonu.

Anglija sili Francijo na pogajanja z Italijo

London, 15. aprila, o. Iz poučenih krogov poročajo, da si angleška vlada zadnje dni močno prizadeva, da bi pregovorila Francijo, naj uredi svoje razmerje z Italijo po angleškem vzgledu, še preden bo Hitler obiskal Rim. Anglija je glede tega storila vse potrebne korake med razgovori za svoj sporazum z Italijo. V Angliji so prepričani, da bo Francija to storila, saj se zdi, da je vodja Italije Mussolini zadnje čase precej opustil svoj odpor do takozvanih demokratičnih držav. Kot prvi korak za končno zboljšanje razmerja med Francijo in Italijo vidijo Angličani v podpisu nove in izredno pomembne trgovske pogodbe, ki so jo včeraj sklenili v Rimu. Pogodba odpravlja klirinški način odplačevanja med Francijo in Italijo in uvaja svobodno plačevanje za vse trgovske posle. Za Francijo je to pogodbo podpisal Blondel, ki je priredil v prostorih francoskega poslanstva članom italijanske in francoske komisije svečano kosilo. To je po uvedbi sankcij prvič, da je bila na francoskem poslanstvu v Rimu kaka taka uradna prireditve.

Vesti 15. aprila

Skozi Bosporski preliv in Dardanele je letos, februarja meseca, plulo največ italijanskih ladij, za njimi turških, nato angleških, potem nemških, kakor priča uradna turška statistika o prometu skozi prelive.

350 milijonov švicarskih frankov je sklenila dati švicarska vlada za javna dela, s čimer hoče olajšati brezposelnost v prihodnjem letu.

Italijanski poslanik v Burgosu je obiskal italijanske prostovoljce, ki so bili ranjeni v zadnjih bojih na španskih bojiščih.

V Albanijo je odpotovalo naše odposlanstvo, ki se bo z albansko vlado pogajalo za vzpostavitev letalskega prometa med Belgradom in Tiranom.

Včeraj je na sofijsko letališče priletelo prvo jugoslovansko letalo Aeroputa, ki bo od 2. maja opravljalo redni zračni promet med Belgradom in Sofijo.

V začetku maja bo odpotovalo v Berlin naše trgovinsko zastopstvo, ki se bo tam pogajalo z nemškimi zastopniki za sklenitev trgovinske pogodbe med našo državo in ovim nemškim rajhom. Ta pogajanja bodo predvsem zato, da se dosežejo pogoji za izmenjavo blaga s starim nemškim blagom in nekaterimi deli bivše Avstrije.

Odbor za nevmešavanje se bo zadnjič sestal 25. aprila v Londonu in se posvetoval o svojem proračunu.

Velik shod stranke čeških Nemcev bo 23. in 24. aprila v Karlovih Varih kljub prepovedi zborovanj, ki jo je izdala vlada.

O svobodni tiska so se razgovarjali angleški časnikarji na svojem obnem zboru in izrekli zahvalo sedanjim vladam, da to dragoceno vrednoto tako zvesto varuje.

Predsednik turške vlade, Bajar, bo 25. aprila odpotoval z jacht predsednika turške republike v Atene, kjer bo obiskal predsednika grške vlade. Zatem bo Bajar odpotoval tudi v Belgrad in v Bukarešto, kjer se bo sestal tudi s predsednikom naše in romunske vlade.

Italijansko bombno letalo je treščilo na tla pri kraju Serravallo. Od štirih članov posadke je le eden ostal pri življenju.

1500 milij. dolarjev za poživitev ameriške trgovine bo lahko porabil takozvani urad za finančno obnovo, ki bo iz tega denarja dal posojila zasebnim podjetjem, drugo pa bo porabil za javna dela.

Poslanstvo francoskega naroda je v varstvu miru, in vsak politični voditelj mora biti vesel, če mu usoda v nevarnih časih poveri to nalogo, piše francoski desničarski poslanec Ybarnegaray o nalogah Daladierove vlade.

Primanjkljaj pri proračunu USA znaša nad eno milijardo dolarjev, čeprav je marca meseca kazalo, da se bo precej zmanjšal.

Nabiranje za nemško zimske pomoči je letos izredno uspelo in so samo 27. marca nabrali skoraj 7 milijonov mark, to je za milijon več kakor lani na ta dan.

Število tujih prostovoljcev v Francovi vojski znaša okrog 7%, piše posebni dopisnik varšavskega dnevnika »Gazeta Polska« iz Salamance in pristavlja, da vesti o ogromnem številu tujcev v nacionalistični armadi, ki jih širi časopisje ljudskih front, služijo samo temu, da bi izzvale oboroženo posredovanje Francije v korist španske vlade.

Velike vaje za protiletalsko obrambo bodo v prvi polovici maja po vsej severni Franciji, ki bi bila ob vojni najprej izpostavljena letalskim napadom.

Močne utrdbe grade ob litvanski meji Sovjeti. Ves obmejni predel so izpraznili in prebivalstvo poslali v Sibirijo.

50 milijonov čeških kron posojila je najela praška mestna občina za izpopolnitev vodovoda. Največji poljski modroslovec prof. Wartenberg je umrl v Lwowu. Star je bil 69 let.

Sovjetski konzulati ne dajejo več vizumov za pot čez Sibirijo, baje zaradi tega, ker so zadnje čase začeli zbirati močne vojaške oddelke ob sibirsko-mandžurski meji in se boje vohunov.

Litva bo pomnožila svoje vojno mornarico, k čemur jo sili dejstvo, da so se vse severne države začele močno oboroževati na morju.

Vsedržavni kongres za načrtno organizacijo turškega gospodarstva bo sklical ankarska vlada v kratkem.

Anglija bo dala kitajski vladi dolgoročno posojilo, je izjavil finančni minister včeraj v londonski zbornici.

Razgovori med Turčijo in Egiptom so se končali s podpisom prijateljskega sporazuma včeraj. 40.000 italijanskih otrok je tekmovalo pri natečaju, kateri mladinski zbor bo koncentiral na umetniških prireditvah ob Hitlerjevem obisku v Rimu.

Razlastitev mehiških petrolejskih družb ni politična zadeva, marveč jo je vlada izvedla zgolj zaradi državnih gospodarskih koristi. Njen korak ne pomeni pregrehe proti pravici. Tako se glasi odgovor, ki ga je dobila angleška vlada na svoje posredovanje za angleške petrolejarje.

Diplomatski zastopnik generala Franca v Londonu, vojvoda Alba, je dobil od angleške vlade vse carinske in druge olajšave, kakršne uživajo zastopniki tujih držav v Londonu.

Zastopniki balkanskega tiska so se udeležili svečane večerje, ki jim jo je priredil carigradski župan. Na večerji je govoril načelnik našega osr. tiskovnega urada dr. Lukovič. Delo balkanskih časnikov se je včeraj zaključilo.

V Tunisu vlada red in mir ter poslujejo vse trgovine in ustanove kljub temu, da vojno stanje še traja.

Ameriški narod ne bo dovolil, da bi kdorkoli s svojim napadom ogražal mir na zahodni polovici sveta. Tako pravi predsednik Roosevelt v svoji poslanici, ki jo je naslovil na odbor vseameriške zveze.

Sestanek glavnega odbora mednarodne zveze za varstvo otrok je bil te dni v Zenevi. Iz naše države so se ga udeležili prof. dr. Kostič iz beograjskega vseučilišča ter gospe Spasičeva in Atanackovičeva.

Pogreb pokojnega ruskega peveca Šaljapina bo na velikonocni ponedeljek.

Svoje poslanstvo na Dunaju so spremenile v konzulate zadnje dni še Norveška, Kitajska in Letonska.

Zastopstvo naše vojne mornarice v Italiji

Benetke, 15. aprila, AA. (Stefani). Jugoslovansko pomorsko odposlanstvo je včeraj obiskalo poveljnika pomorske avtonomne oblasti na gornjem Jadranu, admiral Salza. Jugoslovanskemu odposlanstvu so pri prihodu v arzenal izkazali vojaške časti. Admiral Salza je po pozneje vrnil obisk jugoslovanskemu podadmiralu Poliću. Opoldne je italijanska mornarica priredila kosilo na čast jugoslovanskim gostom.

Poostritev zakona o varstvu države v Romuniji

Bukarešta, 15. aprila, AA. Havas: Danes bo objavljen kraljevi ukaz o dopolnitvi k staremu zakonu o varstvu države. Ta dopolnila bodo obsegala določbe, ki naj popolnoma preprečijo delovanje bivših strank, posebno pa železne garde. Tudi nove politične organizacije bodo nemogoče. Propaganda proti državni obliki, za razdelitev osebnih lastnin, agitacija proti plačevanju davkov in propaganda za razredno borbo bodo strogo kaznovane. Notranje ministristvo lahko tudi prepove izhajanje listom in episom, ki bi širili strankarstvo v Romuniji. Državni uradniki in dijaki se ne smejo vmešavati v politično življenje. Vsi znaki so prepovedani in prav tako tudi nastopanje v vojaških formacijah.

Včeraj so razglasili, da bosta turški predsednik vlade in zunanji minister obiskala Bukarešto dne 3. maja.

Bukarešta, 15. aprila, AA. Havas: Več tujih listov je objavilo vesti, da bo nemški zunanji minister von Ribbentrop kmalu obiskal Bukarešto. Romunski uradni krogi izjavljajo, da še ne vedo ničesar o kakem takem obisku.

Bukarešta, 15. aprila, m. V »Službenih novinah« je objavljen zakon, po katerem morajo vsi državni uradniki predložiti podatke o svojem premoženjskem stanju. Ta ukrep je romunska vlada izdala zato, da bi lahko pregledala premoženjsko stanje državnih uslužbencev in ugotovila tudi, na kak način so nekateri državni uradniki prišli do tako velikega bogastva.

Velikonočna amnestija v ČSR

Praga, 15. aprila, AA. (ČTK). Glasilo republikanske agrarne stranke »Venkov« v današnji številki razpravlja o notranji politiki ter med drugim pravi, da bo prišla Velika noč v znamenju političnega premirja. Delo po ministrstvih te dni počiva. Amnestija, za katero pravijo, da bo razglašena v soboto, se ne bo nanašala samo na ona kaznivá dejanja, za katera je bila sodba že izrečena, pač pa tudi na kaznivá dejanja, ki so upravne narave. Glede vprašanja, ki je za zdaj najaktualnejše, to je, ali bodo ostali predstavniki nemških socialnih demokratov v vladi, piše list, da se bo rešilo pozneje. List dalje piše, da se bodo 9. maja začela v Berlinu trgovinska pogajanja med Českoslovaško in Nemčijo.

Žalosten zaključek „jožefovanja“

Maribor, 15. aprila.

Na Jožefovo se je podala večja družba iz Košakov v Studence na tradicionalno »jožefovanje«. V tej družbi sta bila tudi Novak Franc in Škripec Ivan. Obiskali so več gostiln ter so se naposled pozno ponoči vračali v Košake vsi močno vinjeni. Med potjo so v Košakih zavili še v neko gostilno; tod pa je nastal v družbi nenadoma prepri, ker je Pavla Zrnko plesala z Novakom, Škripec pa se je zaradi tega razjezil. Na cesti se je iz prepri razvil spopad, in Škripec je nenadoma navlčil z nožem na Novaka ter ga zabodel naravnost v srce.

Razprava proti Škripecu je bila preložena zaradi zaslišanja še nekaterih prič.

Belgrad, 15. aprila, m. Iz Južne Srbije in Črne gore prihajajo še vedno poročila o silnem mraku, ki je zavladal v tamkajšnjih krajih. Ponekod še vedno pada sneg ter je več cest nesposobnih za vsak promet.

Vlada bo najela notranje posojilo 4 milijarde dinarjev

za nove železnice, ceste in državno obrambo

Belgrad, 15. aprila.

V finančnem zakonu za 1938—1939 je kr. vlada dobila pooblastilo za najetje 4 milijardnega notranjega posojila za razna investicijska dela po 6½ obrestni meri.

V četrtek pa je bila objavljena uredba o tem posojilu, ki vsebuje podrobnejša določila o njem. V zvezi s tem je dal finančni minister g. Dušan Letica nekatere zanimive podrobne informacije, iz katerih posnemamo o novem posojilu naslednje:

Posojilo bo nosilo 6½ obresti, emisijski tečaj pa je prepuščen presoji finančnega ministra. Posojilo ne bo najeto takoj v celoti, ampak v 6 letih, vsako leto 600 ali 700 milijonov din. Posojilo bo v celoti amortizirano v 50 letih, računajoč s 1. decembrom 1938 (torej 1988). Obveznice posojila so oproščene davkov, porabijo se

lahko kot pupilni papir. Tudi jim je zaimenčeno, da vsaj 10 let ne bodo konvertirane na nižjo obrestno mero. Finančno službo glede tega posojila vrši Državna hipotekarna banka.

Novo posojilo absolutno ne bo imelo prisilnega značaja.

Razdelitev izdatkov iz donosa tega posojila je naslednja:

1.500 milij. za gradbo novih železniških prog, 1.500 milij. za potrebe narodne obrambe, 500 milij. za zgraditev glavnih državnih cest, 250 milij. za zgraditev javnih poslopij in 250 milij. za izboljševalna dela, od katerega se bo polovica porabila za izvajanje higien-sko-asanacijskih del.

Abesinija, Avstrija in Kitajska na sporedu prihodnje seje Zveze narodov

Zeneva, 15. aprila, o. Prihodnje zasedanje Zveze narodov se bo pričelo v Zenevi 9. maja. Predsedoval mu bo letonski zun. minister Munters. Na sporedu tega zasedanja je predvsem angleška zahteva, naj Zveza narodov razčisti položaj, ki je nastal po italijanski zasedbi Abesinije in po dejstvu, da je veliko članic Zveze narodov novo stanje uradno ali dejansko priznalo. Svet zveze narodov se bo na tem sestanku moral odločiti, kakšno stališče naj zavzemajo njegove članice do Italije z ozirom na sporazum med njo in Anglijo.

Iz tajništva Zveze narodov poročajo, da je večina članic Sveta pripravljenih priznati italijansko oblast v Abesiniji, vendar bo treba prej premagati nekaj ovir. Prva taka ovira je nasprotovanje sovjetske Rusije, Kitajske in nekaterih južnoameriških držav, ki zasedbe Abesinije nečisto priznati. Druga ovira pa je v tem, da je Abesinija še vedno članica Zveze narodov in da jo bo treba iz nje izključiti, če se svet odloči za priznanje sedanjega stanja, po katerem samo-

stojne Abesinije ni več. Pričakujejo, da bodo angleški strokovnjaki izdelali primerne načrte za odstranitev teh ovir, saj je Anglija največ na tem, da Zveza spravi abesinsko vprašanje s poti, s čimer bo odstranjen močan razlog za napeto razmerje, ki je vladalo skoraj tri leta v Evropi.

Svet zveze narodov se bo pa tudi bavil z avstrijskim vprašanjem, sicer ne naravnost, marveč ko bo pretresal angleško zahtevo, naj se delo zveznega odbora za varstvo političnih beguncev razširi tudi na avstrijske begunce. Ob tej priliki se bo Svet razgovarjal tudi o novem političnem položaju v Srednji Evropi.

V nadaljnjih razgovorih se bodo posvetovali tudi o učinku resolucije, ki so jo sklenili februarja glede Kitajske in v kateri priporoča Zveza vsem svojim članicam, naj nudijo Kitajski svo moralno podporo. Skušali se bodo sporazumeti o tem, ali naj Zveza dovoli svojim članicam, da posamično in po lastnem preudarku pomagajo Kitajcem tudi stvarno.

Napredovanje Francove vojske v Pirenejih in na jugu do sredozemske obale

Hendaye, 15. aprila, o. V silovitih bojih zadnjih dveh dneh je nacionalistična vojska na severu napredovala proti francoski meji in zavzela najsevernejšo katalonsko vas Toro. Zavzela je ob andorski meji še zadnje elektrarne, ki dajejo električni tok Barceloni in drugi Kataloniji.

Južni del Francove armade pa je med hudimi boji prodiral skoraj do Sredozemskega morja in ogrožal najvažnejše mesto v severni castellonski pokrajini Vinaroz.

Brezlična brzjojavka posebnega italijanskega dopisnika iz Španije s fronte južno od Ebra pravi, da so čete generala Valine včeraj zavzele vasi okoli San Matea, 8 km od Sredozemskega morja. Na južnem boku nadaljujejo čete, ki so zavzele San Mateo in Siero Montenegro ter Siero Laz Rasas, boje s sovražnikom. Tu so zbrane najboljše čete rdečih armad.

Saragosa, 15. aprila, AA. Havas: Armada generala Arande, ki se bori pri Morelli, je zavzela vas Cervero del Mestre in nato vas Tretyvero. Sovražna fronta je prebita na štirih mestih, in sicer med Certo in Lomerto. Nacionalisti so sedaj oddaljeni od morja še kakih 11 km. Cesta ob obali morja je sedaj že v ognju nacionalističnih topov. Sovražnik se v neredu umika.

Napad se razvija v širini 20 km. Boji se vrše med cesto iz San Matea v Vinaroz in cesto na jug. Sovražnik si obupno prizadeva in napada levi bok nacionalistov.

Sedemletnica španske republike

Barcelona, 15. aprila, AA. (Havas). Vse časopise je včeraj objavilo članke, v katerih spominja, da je 14. aprila dan, ko je bila pred 7 leti, to je leta 1931, proglašena republika. Predsednik republike je sprejel glavne predstavnike raznih strank in organizacij. Časnikarjem je predsednik Barros med drugim dejal: V tem trenutku je edina dolžnost vseh, da rešijo neodvisnost Španije in pravico do narodne svobode.

Toulouse, 15. aprila, AA. (Havas). Trije letalec rdeče vlade, ki so preleteli špansko-francosko mejo med Portignono in Dososo, so prosili, naj jih pošljejo na špansko nacionalistično stran.

Sedem kitov je vrglo morje na pesek blizu italijanske pristanišča Ancone na severnem Jadranu. Dogodek je nekaj izrednega, ker kiti redkokdaj zaidejo v Jadransko morje.

V zlato knjigo na občini v Versaillesu sta se vpisala vojvoda in vojvodinja Vindsorska, ki sta po daljšem bivanju odpotovala iz tega kraja.

V novi bolgarski poslanski zbornici bo po naj-novejših podatkih imela vlada Kiosejanova dvestotinsko večino.

Kako je delala Zadruga šola

Šola, ki vzgaja nove zadrugne delavce, praznuje že 30 letnico svojega obstoja

Ljubljana, 15. aprila.

V sredo 13. t. m. je bil na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani slovesen zaključek Zadrugne šole, ki ima namen podati kmetijskim posestnikom in njihovim sinovom temeljno izobrazbo iz zadrugništva, da morejo po končani šoli ustanovljati in voditi zadruge.

Slovesnost je otvoril direktor Zadrugne šole g. Josip Gogala, ki je najprej pozdravil zastopnika ministrstva za kmetijstvo g. inšp. dr. Udvarliča in poudaril, da se je letošnji prvi zgodilo, da se je zastopnik ministrstva udeležil zaključka Zadrugne šole in da si šola šteje to udeležbo v posebno čast. Dalje je pozdravil zastopnika banske uprave g. Puša, zastopnika Zadrugne zveze g. direktorja Remca ter zastopnika Zveze slovenskih zadrug g. Šumra in ravnatelja Trčka. Omenil je, da zastopniki dobro vedo, da je uspeh zadrugništva odvisen od zadrugnih delavcev in zato se oni zanimajo, kako so se usposobili učenci za zadrugno delo, ker le od zadrugnih delavcev je zavisan, če bodo zadruge vršile svojo veliko nalogo v našem narodnem gospodarstvu.

Nato je navajal nekaj statističnih podatkov. Zadruga šola bi zaključevala letos 30. letnico, če ne bi svetovna vojna ustavila njenega delovanja za polnih šest let, tako pa zaključuje danes šola 24. letnico, medtem ko je poteklo od ustanovitve 30 let.

Dne 15. oktobra 1937 se je odprl prvi razred Zadrugne šole, v katerega je bilo sprejetih 40 učencev. Priglasje za sprejem sta sprejemali Zadruga zveza in Zveza slovenskih zadrug, ki sta izvedla izbor priglasenih ter sprejeli: Zadruga zveza 27, Zveza slovenskih zadrug pa 13 priglasencev. Učenci I. razreda so prišli iz 20 okrajev in so bili stari od 16 do 31 let. Imeli so različno predizobrazbo: od enorazredne ljudske šole preko meščanskih šol in gimnazij, kmetijskih in vinarskih šol do učiteljske. V šolskem letu 1937-38 se je razširila Zadruga šola na dva razreda. Dne 24. januarja 1938 je g. ban otvoril drugi razred, v katerega je vstopilo 23 učencev, od katerih je eden izstopil. Za vstop v II. razred se je zahteval dovršen I. razred Zadrugne šole. Njihova starost je bila od 19 do 35 let in so pripadali 18 okrajem.

Zadruga šola se je vzdrževala iz državne podpore, ki je znašala 60.000 din. Kraljevska banka uprava je izplačala za podporo učencem 69 isoc din. Zadruga zveza je dajala svojim podpirancem brezplačno stanovanje, kurjavo, razsvetljavo in perilo ter plačevala zanje vse šolske potrebščine. Zveza slovenskih zadrug je podpirala svoje priporočence z denarnimi podporami in plačevala zanje šolske potrebščine. Tudi skripla, ki

so jih prejeli njeni podpiranci, je plačala Zveza slovenskih zadrug. Učenci Zadrugne šole so prejeli posamezne podpore od hranilnic in posojilnic, nabavljajnih in prodajnih zadrug ter srečnih kmetijskih odborov v skupnem znesku 9.600 din.

Učni uspeh je bil naslednji: Z odličnim uspehom so dovršili šolo I. razred 3, II. razred 2; s prav dobrim uspehom I. razred 13, II. razred 11; z dobrim uspehom I. razred 19, II. razred 9; z zadostnim uspehom I. razred 4, II. razred 0. Po poročilu g. direktorja Gogala se je vršil izpit iz vseh predmetov I. in II. razreda, da so gg. zastopniki dobili pregled zdelo predelano snov in se prepričali, kako so si jo učenci prisvojili.

Po izpitu je nagovoril učence zastopnik ministrstva za kmetijstvo, ki je čestital profesor-skemu zboru in učencem ter izrazil svoje za-

Ljubljanska drama:

Emil Synek: Nočna služba

Emil Synek je s svojo »Nočno službo« gotovo zanimiv primer današnje češke miselnosti, ki s krivimi gestami išče rešitve na vseh poljih, a zaradi neprijaznih in usodnih okoliščin povsod stoji neke v sredi. Ne radikalnost in bojevitost, ne ostrina in idejna jasnost, ampak strpljivost in prizanesljivo iskanje resnice in pravice z rahlim pesimističnim disakordom, ki izzveni na koncu drame v tehle besedah: »Čakal bo! Saj to je tisto; vti samo čakamo, kaj bo!« so značilnosti te drame.

Urednik Stefan, ki že trideset let opravlja nočno službo žurnalista pri političnem listu, ki ga izdaja upliven senar, pride nenadoma ob poročilu o neki avtomobilski nesreči na misel, da hoče biti tudi on enkrat mož na mestu, ki ima svoje prepričanje, ki misli in čuti: »Že trideset let sedim tukaj! In še nikdar nisem imel poguma, da bi se vam postavil po robu. Tisočkrat sem se v teh letih pustil zlomiti, danes pa ni moči, ki bi mi zaprla usta. — Prišel je redki trenutek mojega življenja, ki ga ne pustim iz rok. Vse življenje sem čakal nanj, kakor na glavni dobiček. Zmeraj sem moral napisati, podčrtati, kar so drugi ukazovali. Nikdar me niste vprašali, kaj mislim in kaj se mi zdi. Ampak jaz sem vendar le gospodar svojega peresa, svojih možganov. Zdej lahko naredim nekaj po svoji volji.« — S tem svojim odločnim stališčem išče pravičnosti za mater ubogega povozca, obenem pa se nam razkriva vsa trda slabost moralnosti današnje moderne družbe.

Tovarnar Herz, čigar avto je povozil nesre-

denje nad izbornim uspehom, ki so ga pokazali udeleženci Zadrugne šole. Poudarjal je, da je ljubljanska Zadruga šola poznana ne samo v Sloveniji, ampak po vsej Jugoslaviji in da se njeni absolventi ne udeležujejo samo pri slovenskih zadrugah, temveč zavzemajo tudi po drugih banovinah najvažnejša mesta v zadrugništvu. Zdelo se je, da bi se zopet vpeljala praksa, da bi se sprejemali v ljubljansko Zadrugo šolo tudi pri-glasenci iz Dalmacije, Bosne, Hrvatske itd., da bi se v tej šoli temeljito izobrazil in potem pre-vezli vodilne vloge v zadrugništvu svojih banov.

Za njim je povzel besedo zastopnik g. bana g. Puš, ki je enako čestital g. direktorju, profesor-skemu zboru in učencem k doseženemu uspehu. Dalje sta nagovorila učence zastopnik Zadrug-ne zveze g. direktor Remec in zastopnik Zveze slovenskih zadrug g. nadzornik Šumer.

V imenu učencev sta se zahvalila za I. razr. Jože Kranjc in za II. razr. Alojzij Miklavc. Izrekla sta najplešje zahvalo vsem činiteljem, ki omogočajo, da se vrši vsako leto Zadruga šola in obljubila, da se bodo absolventi radi ravnali po danih navodilih in da bodo z veseljem stopili v službo zadrugništva.

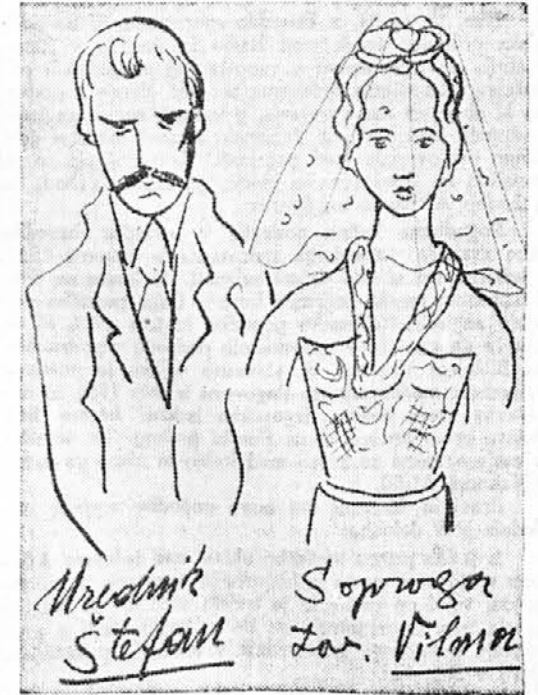
neža, je pred polomom, njegova žena, ki je v usodnem trenutku šofirala — bila je brez šofer-skega izpita — se nam razkriva kot živčno bolna dama iz višjih krogov, ki nesramno vara svojega moža. Vsa družba je bolna, nasproti pa stoji zga-ran žurnalista, ki ob svoji zmagi, ko zapro Herzovo ženo za 2 leti, mora priznati: »V vas sem videl predstavnico oblasti, ki vlada, ki je srečna. Potem pa sem vas zagledal pred sodiščem revno, ponižno. Bili ste kakor okrajšava človeške usode. Obsodili so vas senat je odločil en akt. Toda kaj je s tem rešenega? Svet lahko obračamo, toda človeku ni pomoči! In v tem je šibkost drame. Miselnost nas reševanje konfliktov in etičen poudarek v sami drami ne zadovolji, umetniško pa življenje ni tako globoko in pristno zagrabljeno, da bi občutili vso tragiko današnje družbe. — Žurnalista Stefan je še najbolj človeško občuten, dočim so vse postavbe iz višje družbe, predvsem pa Herz in njegova žena Vilma le shematične podobe, ki so v gotovih pri-zorih precej daleč od resničnega življenja. — Te nedostatkne drame pa je avtor spretno skril v globok in oster dialog, ki se sicer na nekaterih me-stih ponavlja, vendar pa nadomešča v kompozici-ji, sami verjetnosti in miselni jasnosti marsi-katero pomanjkljivost.

Tekst je iz češčine prevedel g. E. Kosmač. Re-žiral jo je g. B. Kreft, ki je skušal s tempom ustvariti vtis hitrega novinarskega dela, obenem pa tudi z globokim dialogom poudariti pravo vred-noto same drame. To se mu ni vedno posrečilo, predvsem zaradi utrujenosti in preobremenjenosti

igralcev. — Znanje teksta dela preglatve večini igralcev in improvizacija se pozna preveč.

Glavno vlogo, urednika Stefana, je igral g. Krelj, ki je k letošnji kreaciji pridelal še eno, ki mu izredno odgovarja. — Tovarnar Herz, ki je v sami drami precej nejasna podoba, je g. Levjarju delala nekoliko težko. Popoln zlom v tretjem dejanju je nekoliko prenegel. — G. Severjeva je igrala njegovo ženo Vilmo, ki koleba med histe-ričnimi izbruhi in etičnem oglašanjem vesti, ter se nam na koncu popolnoma proti pričakovanju pokaže kot zahrbitna varalka svojega moža. V tem neravnovesju je težko lovila momente, ki so iz-ražali popolno življenjsko verjetnost. — Odvetnik dr. John od Jermaja je bil nekoliko pretrd in pro-blematičen. — Izredno dobro je izoblikoval po-stavo senatorja g. Gregorin. Take reprezentativne vloge odgovarjajo njegovemu nastopu in gesti. — Naj omenim še Severja kot slugo, Potokarja kot reporterja in Pluta kot vtratarja.

Sama drama zapusti v človeku neko negotovo razpoloženje, vendar jo je publika prav toplo sprejela.

Belgrad, 15. aprila. Predsnočnim je umrl v Belgradu višji svetnik prometnega ministrstva Franjo Gregorič. Pokojni Gregorič je bil rojen v Prvačini blizu Gorice. Za časa svojega službova-nja v Belgradu se je udeleževal v sokolski zvezi.

Benjamin Gigli

najslavnejši sodobni svetovni tenorist
bo del v kinu Unionu v svojem
najnovešem in edinem letošnjem filmu

USPAVANKA

Sodelujejo člani berlinske drž. opere
Michael Bohnen, Maria Cebotari
n. d. l. j.

Velikonočni spored
KINO UNIONA
Premiera na v-lko soboto ob 21. uri

Mednarodni šahovski turnir v Ljubljani

Včerašnji dan, dan polovičnih zmag

Včera popoldne so se šahisti na mednarodnem turnirju v Ljubljani imeli menda res namen boriti se samo za pol točke, saj so se vse igre, ki so bile končane popoldne, nehale z remijem. Ti, kakor tudi že številni prejšnji neodločeni izidi iger gotovo pričajo o tem, da so igralci na tem turnirju res precej enakih veličin, čeprav se ne maramo zameriti nekaterim šahovskim junakom, o katerih je časopisje pisalo, ko se najmlajši udeleženci sedanjega mednarodnega spopada še skoraj rodili niso.

Preinfalk, ta drugače nesrečni »invalid«, se je še pri vseh dosedanjih kolih držal izredno do-bro. Tudi včeraj ni popustil, čeprav je moral v boj s starim levom dr. Vidmarjem. Ze po 15. po-tezi si je tako utrdil svoj položaj, da je bil menda res upravičen, da ni sprejel remisa, ki mu ga je dr. Vidmar ponudil. Kljub temu pa se je le mo-ral po 22. potezi zadovoljiti s polovico točke. — Brž sta bila zadovoljna s polovico zmago tudi Foltys in Steiner. Njuna igra ni bila dosti zani-miva, ker so možiči z deske preveč hitro leteli na mizo. Ko sta si tako pobrala vse orožje iz rok, je bilo seveda boja tudi brž konec. — Tartakower in Kostić tudi brez potrebnih figur nista mogla doseči več kot remis. — V enakem položaju sta se v končnici znašla tudi Vidmar ml. in dr. Tri-funovič. Slednji ni niti hotel vzeti figure, ki mu jo je Vidmar ponudil, ter rajši zaigral na remis.

— Zdi se, da se bo moral Pire precej potruditi, če bo hotel doseči s Szabom vsaj remis. Igre nam-reč še nista končala, niti po drugi prekinitvi. Szabo ima dva nevarna kmeta, ki sta priromala že na šesto polje in sta precej prosta. Pire se je svojega nasprotnika že precej otrese, vendar še vedno stoji nekoliko slabše. — Sorliju se res upravičeno čudimo, saj ga vsi poznamo kot silno bistriga igralca. Sprašujemo se, kaj je z njim na sedanjem turnirju. Tudi včerašnji dan mu ni rodil uspeha. V igri z Nedeljkovičem si je ustva-ril že dosti boljši položaj in ob prvi prekinitvi so vsi pričakovali, da bo vendar zmagal. Vendar pa se je zanj sreča čudno zasukala, tako da mu je tudi Nedeljkovič vzel celo piko. Vendar pa mu dosedajni neuspeh menda vendar ne bo vzel vsega poguma, čeprav je boj zanj kot novince na med-narodnih šahovskih tekmah precej hud. — Fur-laniju v boju s Totom niti dobljena kvaliteta ni pri včerašnji igri mogla uspešno nadomestiti dveh kmetov, ki mu jih je Tot ugrabil. Zmagal je Tot, v igri Astaloš — Bröder pa je Bröderju prinesel zmago kmet, ki si ga je osvojil v središčnici.

Stanje po 4. kolu: Kostić, Bröder 3, dr. Tri-funovič 2 in pol, Szabo 2 (2) itd.

Danes igrajo: dr. Vidmar—Furlani, Kostić—Preinfalk, Steiner—dr. Tartakower, dr. Trifunovič —Foltys, Bröder—Vidmar ml., Szabo—dr. Astaloš, Nedeljkovič—Pire, Tot—Sorli.

Ogromen požar v Sladkem vrhu

Maribor, 14. aprila.

V Sladkem vrhu tik državne meje se nahaja znana tovarna lepence, ki bi bila danes skoraj postala žrtev usodne požarne nesreče. Okrog pol-dneva so delavci zapazili dim, ki se je sukal nad velikim skladiščem izdelane lepence, v kate-rem je bilo nakopičenega 20 vagonov blaga. Ko-maj je zadonel po tovarni alarm, že so bušili visoki plameni iz skladišča. Domača tovarniška požarna bramba, ki so ji pomagali delavci, je ta-koj začela z delom, iz tovarne pa so hitro pozvali telefonično in s sli okoliške požarne brambe na pomoč. Kmalu so prihiteli gasilске čete iz bližnje in daljnje okolice, tudi mariborska četa je poslala svojo motoriko. Iz sosednje Avstrije je prav tako prihitela pomoč, in sicer kar šest gasilskih čet. Dasi je požar divjal z vso silo ter je neposredno ogrožal sosedna velika skladišča, v katerih je bilo 80 vagonov celuloze, lesa, lepence in drugih vnetljivih stvari, se je gasilecem posrečilo z združenimi močmi, da so po več ur trajajočem napornem gašenju ogenj omejili na goreči objekt. Skladišče z vso zalogo so plameni sicer popolnoma uničili, naprej na sosedne zgradbe pa se ogenj ni razšir-il in tako je ostalo veliko tovarniško podjetje obvarovano usodne katastrofe. Požar je napravil četrt milijona škodo. Kako je ogenj nastal, do sedaj še ni ugotovljeno.

Salonski vlomilec pred sodniki

Maribor, 15. aprila.

Današnji Veliki petek bo ostal kot nesrečen dan v spominu 38-letnemu brezposelnemu kro-jaskemu pomočniku Vladimirju Novaku iz Zagre-ba, ki je po svojem pravem poklicu provvrstev vlomilec. Novak je namreč dne 12. decembra iz-vršil vlom v stanovanje trgovskega potnika Alek-sandra Watzeka v Mariboru ter je nabral ve-liko plena. Zaradi tega se danes zagovarja pred malim kazenskim senatom.

Novak je bil zaradi težkih tatvin že veliko-krat kaznovan. Največjo kazneni mu je prisodilo zagrebško okrožno sodišče in sicer 7 let robije s raznimi poostitvami. Vsega skupaj pa je bil že trikrat obsojen na robijo, da o manjših kaznih sploh ne govorimo. Je pač tat iz navade in sicer tat, ki spada v najvišjo kategorijo — tako ime-novani salonski vlomilec.

Obtoženi Novak pripoveduje, da je povsem slučajno prišel v hišo št. 17 na Aleksandrovi ce-ssti, kjer stanuje v II. nadstropju trgovski potnik Aleksander Watek. Novak pravi, da je šel za neko mlado, lepo žensko, ki je šla v tisto hišo. Ker ni vedel, kam je šla, se je na slepo podal po stopnicah za njo ter je potkal na prvo sta-novanje, kjer je mislil, da je ženska vstopila. Ko pa se mu nihče ni odzval, je prišel na misel, da bi vlomil. S pomočjo velikih krojaških škarij je vrata z lahkoto odprl. Watzekovo stanovanje ima 3 sobe. Novak je v vajenim očesom vse tri v hipu pregledal ter je kmalu odkril predele, v katerih je slutil plen. Res se ni motil. Našel je

ogromen plen

ki je obsegal tele predmete: 113 zlatnikov iz raznih držav in časov, zlatnikov, ki imajo vsi veliko numizmatično vrednost. Med njimi je star kitajski zlatnik, zlatniki cesarja Teodozija, rim-ski zlatniki, potem zlat, starodaven kitajski pr-stan, benečanski prstan, zlati zapesni gumbi, starodavna zlata ura z verižico, raznovrsten žens-ki nakit, cigaretna doze, ure; vse skupaj v vrednosti 44.645 din ter hranilno knjižico Prve hrvatske štedionice z vlogo 105.880 din. Vlomilca pa je pri njegovem poslu prepeljal Watzekova služkinja, ki je prišla iz dvorane. Novak je pri-sebno pobasal plen v plateno pokrivalo pisalnega stroja ter pobegnil. Bežal je skozi park za Tri ribnike ter je v Badlovem vinogradi svoj plen uredil. Videl je, da hranilne knjižice in nekat-rih manj vrednih predmetov ne potrebuje, pa je vse to pustil v senčnici, sam pa se je podal na kolodvor ter se s prvim vlakom odpeljal iz Ma-ribora.

Pri razpečevanju prijet

Novak je začel plen razpečevati v Zagrebu, Belgradu in Karlovcu. Zastavljal je zlatnike v zastavljalnicah ter jih menjaval v bankah. V Kar-lovcu pa mu je tamkajšnja policija prišla na sled po njegovi lastni neprevidezosti. Ker je imel pre-cej denarja v žepu, si je hotel Novak v Karlovcu privoščiti veselo noč. Seznani se je z lepo žensko, ki pa je bila v policijski službi. Šla sta v naj-boljšo restavracijo ter sta se gostila v separeju. Da bi vzbudil v svoji družabnici več veselja, ji je jel kazati zlatnike, ki jih je imel precej v žepu. Dekle pa je skrivaj obvestilo policijo in sredi najlepše zabave so Novaka presenetili detektiv-ter ga aretirali.

Novak je bil obsojen na 4 leta robije in 5 let izgube častnih pravic, ker pa je zelo nevaren za tujo imovino, bo moral po prestani kazni ostati še 3 leta za zamreženimi okni.

Tipaje sem odšel za svojim vodni-ko proti čelu oddelka. Stal je v neki globeli ob cesti. Može so bili naslo-njeni na pobočje in so se opirali na puške kot na palice. Nisem opazil no-bene piramide iz pušk.

Dospela eva na čelo oddelka. »To je poveljnik«, je šepetal moj vodnik.

Širokopleč mož je gledal, kako prihajava. Z rokami na hrbtu je stal sredi ceste.

»Gospod Gérard!«

Ustrašil sem se manj zato, ker sem bil spoznal kakor pa zaradi tega, ker sem takoj spoznal glas gospoda Ral-pa. Popolnoma sem pozabil, da ima Ralph v revolucionarni armadi visok položaj.

»S čim Vam morem služiti, gospod Gérard?«

Njegov gla e je bil hkratu gospodo-valen in prijazen. Poleg tega pa je bilo razumljivo samo po sebi, da upravnik grofa Antrima ne bo govoril z menoj pred svojimi vojaki v tretji osebi.

»Na razpolago sem Vam«, je po-novil.

Nebo za gospodom Ralphom je si-velo. Veter se je podelgal. Počasi je vstajala jutranja zarja.

»Na razpolago sem Vam«, je pono-vil upravitelj.

»Spomnil sem se«, sem rekel z ne-prisiljenim glasom, »da ste povedali, da bodo prostovoljci danes zjutraj ob štirih zapustili Tralce in imeli v Ard-fertu vojaške vaje. Hotel sem si ogle-dati te vaje.«

»Hvala Vam za zanimanje«, je re-kel.

V njegovem glasu sem čutil po-emeh. Videl me je, ko sem prihajal, in je vedel dobro, da nisem prišel od Kendaleja. Če sem mislil le za trenu-

Pierre Bénéit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

33

tek, da lahko pridem v grad neopažen, mi je zdaj to upanje izginilo. Postalo je že skoraj svetlo. Dežev-ne luže so se svetlikale na cesti. Čisto nizko nad nami je letela jata divjih gosi.

Gospod Ralph mi je pomignil, naj mu sledim.

Zapustili smo cesto in stopili na vzvišen kraj »Poročnik Davis, zavze-mite moje mesto na čelu oddelka!«

Gospod Ralph je vzel piščalko in zažvižgal. Šepetajoči glasovi so utih-nili. Pri drugem žvižgu sem zaslišal korake čete, ki se je začela premikati.

Prostovoljci so korakali mimo naju. To je bila čudna zmes neprisiljenosti in discipline. Skoraj vsi može so no-eili uniforme, čeprav ni vladala nikaka enotnost v obleki. Večina uniform je bila sestavljena iz sukniča, dokolenk in ovijač, vse v sivozeleni barvi. Za pokrivalo so imeli nekateri avstralski klobuk ali pa angleško čepico. Veliko prostovoljcev pa sploh ni nosilo nika-ke uniforme. Lahko bi jih imel za na-vadne lovce.

»Mnogi so upokojeni ali demobili-zirani vojaki«, je dejal gospod Ralph, »in so ohranili uniforme.«

»In drugi?« sem vprašal.

»Matere in žene so jim sešile oble-ko. Vsi so se okorbeli sami.«

»Na svoje stroške?«

»Na svoje stroške.«

Opazoval sem može, ki so korakali

mimo mene. Skoraj vsi so bili zelo mladi. Imel sem občutek, da med nji-mi ni skoraj nobenega kmeta. Večina je napravljala name malomeščanski vtis. Zdelo se mi je, da so to bančni uradniki, notarski pomočniki in na-meščenci iz podjetij. Mnogo jih je no-silo naočnike. V teh kratkovidnih po-gledih sem opazil izraz take zakrk-njenosti in odločne volje, da ga ne bom mogel nikdar pozabiti. Desetkrat, stokrat rajši bi stal nasproti pravemu vojaku kakor pa enemu teh blelih mladeničev.

Ob tej uri so se mi zdeli načrti, katere mi je razlagal pred enim mese-cem gospod TERENCE, pravilni.

Ralph MacGregor je naslonil svojo orokavičeno roko na ročaj meča, ki ga je zasadi pred seboj v zemljo. Gledal je nepremično. Ko je odkorakal mimo poslednji prostovoljec, se je gospod Ralph sklonil k meni in mi ponosno rekel:

»Na praznik svetega Petrija, dne 17. marca tega leta, je bila v Dublinu na College Greenu parada. Pred svo-jim predstojnikom, Vašim tovaršem Eoinom Mac Neillom je korakalo pet-najst tisoč prostovoljcev. Polodru-go uro se cestna železnica ni mogla pre-makniti. Angleška policija je zijala z odprtimi ustmi...«

»In orožje?« sem vprašal. »Kako ga dobite?«

»Ali Vas to vznemirja, gospod pro-

Od tu in tam

Anketa med pekarskimi mojstri in pekarskimi pomočniki je bila včeraj v Belgradu. Otvoril jo je minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Najvažnejša točka teh razprav je bilo nočno delo v pekarnah. Govorili so številni mojstri, za njimi pa tudi pomočniki, ki so se zavzemali za prepoved nočnega dela, kakor jo dopušča obrtni zakon. Vse skupaj se je končalo v splošnem prenehanju, nakar je moral predsedujoči zaključiti anketo, ne da bi se dosegel kakršenkoli sporazum. Zaradi tega bo ministarstvo za socialno politiko proučilo vso stvar in samo izdalo odloke, ki bodo uredili vprašanje službenega razmerja med pekarskimi mojstri in pomočniki.

Poljski prometni minister Ulych je včeraj iz Belgrada dopotoval v Sarajevo. Spremljal ga je prometni minister. Na postaji so poljskemu gostu priredili pristen sprejem. Minister Ulych je ostal v Sarajevu en dan, nakar je odpotoval v Dubrovnik. S posebno ladjo »Sumadija«, bosta skupno z dr. Spahom obplula vso Dalmacijo od Dubrovnika do Sušaka.

Železniško progo od Ustiprača do Foče grade s pospešenim tempom. Zaradi ugodnega vremena so najeli mnogo novih delavcev, tako, da jih je sedaj zaposlenih pri graditvi nekaj nad 2000. Čeprav se na terenu pojavljajo vedno nove težave in zapreke, računajo, da bodo progo dovršili do konca tega meseca.

Prijatelju svoje prilike je razparal trebuh delavec v cementni tovarni v Beočinu Stanko Todorović. Todorović ni imel niti 25 let, ko je začel živeti skupaj z natararico Ano Nagy iz Beočine. Predvčeršnjim je prišel Todorović v gostilno in tam našel svojo priliko v družbi delavca Kopčanskega. Ljubosumen in jezen je Todorović pristopil k Nagyevi in ji prisilil nekaj zausnec. Ta hip so se postavili v obrambo ženske ostali gostje, da je nastal splošen pretep. Takrat je Todorović potegnil nož in Kopčanskemu dobesedno prepral trebuh. Ranjenec je umrl še med prevozom v bolnišnico.

100 jutro plodne zemlje so pridobili v okolici Virovitice s tem, da so čistili zanemarjeni prekop pri Pčelici. Vsako leto na spomlad in na jesen je Drava prestopila bregove in preplavila daleč naokoli vso okolico. Kmetje so moledovali leta in leta okrog oblasti, da bi jim priskočila na pomoč z izdatno podporo, dokler končno niso uspeli. Sedaj so se okorajžili še kmetje, ki imajo zemljo okrog prekopa Baškovo, in začeli urejati prekop. Baneka uprava jim je naklonila precejšnjo podporo.

Skozi strop so vdrl v hišo posestnika Ilea Deže v vasi Korogu pri Vukovarju trije maskirani roparji. Pograbili so gospodarja in njegovo mater in ju etlačili v slamnjaci, da nista mogla vpiti na pomoč. Ko niso našli nobenega denarja, so roparji s puškinih kopitih matili po Ilea tako dolgo, da jim je izdal prostor, v katerem je bilo 2800 dinarjev. Čim so imeli pričakovani plen v rokah, so pobegnili.

Razstavo italijanskega portreta skozi stoletja v muzeju kneza Pavla so razen Belgrajčanov in drugih Jugoslovancev obiskali v večjem številu iz tujne skupine Bolgarov, Rumunov in Madžarov. Med drugimi so jo obiskali poveljnik 2. armade v Sarajevu general Bogoljub Ilić, ravnatelj muzeja v Temišvaru dr. Miloj, senator Svetozar Tomić, brigadni general Vojislav Katić iz Banjaluke in akademski slikar Toma Rosandić. V skupinah so prišli na razstavo študentje belgrajske univerze, slušatelji višje pedagoške šole iz Belgrada, učitelji iz srebrniškega in ljubovjskega okraja, gimnazijci, realčani in učiteljski iz Belgrada, učiteljski iz Sarajeva in Novega Sada, trgovski akademiki iz Skoplja, gimnazijci iz Zemuna, Vrša, Sarajeva in Novega Sada, Sombora in Vukovara.

Člani predsedništva centrale industrijskih korporacij Avg. Praprotnik iz Ljubljane, Vlada Ilić, Toma Maksimović in dr. Milan Ulimanski so včeraj obiskali ministra za socialno politiko Dragišo Cvetkovića. Ob tej priliki se je novo predsedništvo centrale industrijskih korporacij predstavilo ministru Cvetkoviću ter se mu zahvalilo za njegovo prizadevanja za povoljno rešitev nesoglasij med delavci in delodajalci.

1383 Nemcev in Avstrijcev je glasovalo predvčeršnjim na nemški ladi »General von Steuben« v Dubrovniku. Vsi ti glasovalci so prišli z vlaki v Dubrovnik, kjer se je v pristanišču usidrala ladi. Nekaj po 12 je ladi z vsemi glasovalci odpeljal iz pristanišča v mednarodno morskono, kjer so vsi državljani velikega rajha oddali svoje glasove. Ko je bilo glasovanje končano, je ladi spet priplula nazaj v pristanišče, izkrcala vse glasovalce, nato pa krenila v Benetke.

»Breztrošarski« petrolej je prodajal za nizko ceno neki kolesar v okolici Vinkovcev. Kolesar se je pojavil v vasi in ponujal kmetom »breztrošarski« petrolej po 4 din za liter. Zalogo je seveda hitro prodal, a še hitreje jo je kolesar potegnil v naslednjo vas. Kupčija je vrgla lep zaslužek, le kmetje so bili razočarani, ko so v steklenicah dobili namesto petroleja navadno vodo. Goljuf je prillil v steklenice nekaj kapljice petroleja, da je tekočina mogla iti v promet. V vseh vaseh, ki jih je obiskal, je tako prodal okrog 400 litrov vode.

1.051.528.381 din je dobila državna blagajna v preteklem proračunskem letu na carinah. Dohodek je izredno velik, saj je prekoračil v proračunu predvideno vsoto za celih 181 milij. din. V primeri s prejšnjim proračunskim letom so vrgle carine 211 milij. din več ali 25,17%.

Banjaluski muslimani bodo poslali dragocen dar albanskemu kralju Ahmedu Zogu za njegovo poroko z grofico Gerardino Apponyi. Organizirali so tudi posebno skupino, ki se bo odpeljala v Tirano ter tamkaj izročila kralju poročno darilo. Časopisi vedo povedati, da se je za izlet na poročno svečanost javilo precejšnje število bogatih muslimanov Banjalucanov.

Tisočake sta ponarejala v Petrinji fotograf Šohinger in akademik Stjepan Vidaković. Vidaković se je kot prijatelj pri Šohingerju učil fotografiranja, nato pa se neke druge svetlotiske. S tem se je produkcija tisočakov prav za prav začela. Študent je znesel skupaj posebno ponarejevalsko orodje, kemikalije in podobno. Ko sta pogrnuta prave barve bankovca, sta šla na delo. Le vodeni tisk jima je delal preglavice. Pa tudi to uganko je rešil fotograf, ki je povedal Vidakoviću, kako se vodeni tisk prenaša na papir. Še preden pa sta epravila v promet prve ponarejene tisočake, ju je zasedla oblast in spravila pred sodišče, ki jima je odmerilo strogo kazen: fotograf je dobil pet let roblje, a Vidaković sedem let.

KINO
SLOGA

Telefon 27-30

Pride!

Premiera na Vel. soboto ob 21.15 uri

Pride!

Herojski čin poročnika Perry-a

V glavni vlogi ljubljene publike Robert Taylor.

Ljubljanski veliki teden

Dva največja praznika pozna cerkveno leto, božič in veliko noč. In nastrojenje, ki ta dva praznika praznika obdaja, je v naši deželi posebno toplo. Slovesnost, s katero se srca pripravljajo nanju, je v Sloveniji posebno lepa in veličastna, saj je naš narod že po tradiciji praznoval te velike dni z vso zbranostjo, tako kakor jih utegne praznovati le ljudstvo, ki je v globini svoje duše verno in pri vsem svojem početju povezano z mislijo na Boga. Nikjer na svetu narodna pobožnost ni dobila tako lepega zunanega izraza kot ga je dobila pri nas v Sloveniji. Naši predniki so povsod, kjerkoli so se naselili, doma in na tujem, nemudoma poskrbeli, da so si poleg naselbine, še rajši pa v njenem osrčju sezidali božji hram. Pa tudi kraje, kamor so šli včasih, da so se Bogu priporočili s posebno čisto pobožnostjo, so okrasili s cerkvami. Na strme gore in na zelene gričke so postavili bele cerkvice, nikjer na svetu cerkve toliko in v takem številu ne krase pokrajine kakor v Sloveniji. Na gore in na zelene hribe so romali naši predniki in še roma naše verno ljudstvo, na visoke kraje, da se tam začuti bliže Bogu in da mu z večjo iskrenostjo zaupa svoje reve in svoje prošnje.

Naše ljudstvo praznuje božič in veliko noč nad vse prisrčno. Božič je brez dvoma ljubkejši, velika noč pa veličastnejši praznik. O božiču sta hrib in plan pokrita s snežnobelo odejo, zemlja skriva pod to odejo vse tajne in neizravnosti, sneg je pobelil vse temno in črno in zdi se, kakor bi se ves svet očistil. Ko gledaš proti obzorju, se ti zdi, da se sivobelo nebo in bela zemlja poljubljata, skoraj ne moreš razločiti, kje pričenja prvo in kje neha druga. Vse je očisto, belina je radostna, pokrajina svečano ljubka, molčeče smreke z belimi kapucami, hiše ogrnjene z mehkiimi, belimi pernicami, veselo odmevajo človeški glasovi. Velika noč pa je praznik, ob katerem slavimo Gospodovo vstajenje, vstajenje po bridkem trpljenju in okrutni smrti. Priroda, ki je že zaletila zelenje in cvetje polne pomladi, se že prebujala. Cvetje in zelenje začenja pomalem krasiti gole veje, iz vlažnega, gnilega, rjavega listja poginjajo na dan zvončki, teloh cvete in pomladanski žafran in prve ptice se že oglašajo ob toplejših večerih. Mlačne sape oznanjajo, da se spet vrača pomlad, da priroda doživlja vstajenje, da spet prihaja čas zelenenja, cvetja in rasti. Pomlad in vstajenje prihajata v prirodo, pomlad in vstajenje pa zagospodarita tudi v naših očistih srih z blagodejno močjo.

Veliki teden v cerkvi

Preden pa pride mogočni praznik Gospodovega vstajenja, se v duhu združimo s Cerkvijo in preživimo leto za letom znova dni Gospodovega trpljenja, dni, ko je svoj čas oblasti tega sveta, posvetna in farizejska, mislila, da je zmagała, ko je pribila Kristusa na križ in ga položila v grob, pred katerega je postavila vojaško stražo. Te dni trpljenja in smrti Gospodove se enkrat vsako leto znova doživljamo v duhu s Cerkvijo, da se po božnem premišljevanju in po žalosti moremo očistiti dvigniti k praznovanju dneva, ob katerem je Gospod vstal iz groba in dokazal svetu, da je premagal smrt in delo odrešenja končal ovenčan z vsem sijajem svoje božje elave.

V sredo popoldne se že pričnajo v vseh cerkvah popoldanske cerkvene molitve, jutranjice. Duhovniki molijo na glas in njihovi glasovi pretresljivo svečano odmevajo pod cerkvenim obokom in od zidov. V četrtki je še sveta maša, slovesna in sijajna, vse dokler se ne oglasi »Gloria«. Še enkrat zapoje zvonovi in zvončki, potem pa umolknejo za dva dni. Lep ljudski izrek pravi, da grede zvonovi v Rim. Poslej se pri posameznih delih svete maše oglasa le še leseni klepec z gluhim in brezbarvnim zvokom. Sveto Rešnje Telo prenese mašnik k božjemu grobu, ves okras izgine z oltarjev. Pri stolnih cerkvah ta dan škof umiva noge dvanajsterim starčkom, v spomin na dvanajst apostolov, katerim je Kristus pri zadnji večerji umival noge. Pobožne množice se zgrinjajo okrog božjega groba. V cerkvah vlada svečana tišina, ljudje molijo s tiho zbranostjo in poglobljenostjo. Popoldne so spet jutranjice in množice znova prihajajo, da prisostvujejo tem molitvam. Zvečer so postne pridige, pri katerih se v Ljubljani, zlasti v stolnici, nabere toliko ljudi, kot malokdaj v letu. Vse je tiho, dan je kar nekam otožen, saj ne slišimo zvonov, ki nam sicer vse leto oznanjajo dneve čase, svete maše, angeljske češčenje. Na velik petek, ta najotožnejši dan v vsem letu, so cerkve na znotraj in na ven najbolj opustošene. Brez okrasja, povsem goli so oltarji, izginele so vse preproge, samo ena barva, ki krije svete podobe, prevladuje, spokorna vijoličasta barva. Pretresljivi so obredi tega dne. In neprestano prihajajo verniki, ki poklekajo k razpelom in poljubljajo znake Gospodovega trpljenja. Tudi pred božjim grobom, ki je še temen, kakor zastrž z žalovanjem, se zgrinjajo množice; ljudje prihajajo, pomolijo in spet odhajajo, vedno nove trume se razvrščajo. In popoldne se spet oglašajo veličastne ganljive žalostinke s čudovito »De lamentatione Jeremiae prophetae«. Zvečer je spet postna pridiga. Končno pride sobotno jutro z najlepšimi obredi, ki jih pozna cerkvena liturgija. Blagoslov ognja, blagoslov velikonočne sveče, blagoslov kresne vode, prelepi »Lumen Christi« zadoni in veličastni »Exultat iam« in že se povrne veselje z živo, povečano močjo. Gospod je vstal, aleluja, radujmo se, smrt je premagana, Gospod je zmagał. Popoldne je prelepi obred blagoslovljanja jstvin, nato pa se začne procesije. Najlepše ljubljanske procesije so stolnična, frančiškanska, šempetrška ter križanska, pa tudi vse druge so prav lepe. Radostno razpoloženje zavlada v mestu. V nedeljo jutraj so zgodnje procesije; v Ljubljani je najlepša, ki gre iz lazarišvke cerkve. To procesijo hodijo leto za letom gledat tudi velike množice deželanov iz bližnje okolice. Popoldne je ob tricetrt na tri tako znana potresna procesija, ki gre iz šempetrske cerkve do cerkve sv. Jožefa. Ta procesija je spomin na hudi potres, ki je na velikončni ponedeljek leta 1895 prizadejal Ljubljani veliko razdejanje. Oba velikonočna praznika vlada v mestu veliko veselje. Ljudje so ta dva praznika, kakor se spodobi, večinoma doma. Le malo jih gre ta dva dneva iz Ljubljane.

V mestu in po domovih

Veliki teden se prav močno pozna tudi v vsakdanjem življenju ljubljanskih meščanov. Kdor ima kolčikaj časa, pohiti v cerkev, da se nekoliko bolj poglubi in zamisli. Med letom gre sicer vsako nedeljo k maši, toda dalj časa si tudi malokdo skoraj vzdržema utegne vzeti v te namene, veliki teden pa si ga še kar nekako dobi. Zenske so po svoji prirodi menda res pobožnejše ko moški, zato

jih tudi dobite skoraj vselej med letom v cerkvi več kakor moških. Veliki teden pa se to stanje kar nekam spremeni. Tudi moških pride v cerkev prav mnogo, morda več kakor žensk, ki imajo doma prav te dni nešteto domačih opravkov. Treba je peči, kuhati, barvati velikonočne pirhe, čistiti in urejati za praznike. Ljudje, ki odhajajo na deželo praznovati veliko noč (v Ljubljani živi med letom prav mnogo deželanov, uradnikov, študentov in ljudi iz najraznovrstnejših poklicev), si že po ulicah voščijo vselej praznike in rokujejo z znanci, katerih preko praznikov ne bodo videli. Mesto je tiho, ker molče zvonovi. Po domovih pa je prav mrzlično živahno; koliko je dela, človek skoraj še sesti ne utegne od samih najnujnejših opravkov in izboljšav, ki jih je do praznikov še treba izvesti, da bo na veliko noč vse v hiši lepo v redu in kakor je prav. Glavni trije dnevi velikega tedna ob pripravih na veliko nedeljo minevajo prav hitro.

Blagajke in jožefce

Ljubljana, 14. aprila.

Redke blagajke in rdeče jožefce so se prav kruto masčevale nad svojimi uničevalci, ker so jih trgli in prinesli v Ljubljano naprodaj. Strogi mestni tržni organi so v soboto in ponedeljek zasučili prodajalca blagajk in prodajalko njej podobne rdeče sestrice jožefce, jim zaplenili z zakonom zaščitenke rdeče rožice ter jih zaslili, nato so pa poskali še vse tiste, ki so celo iz Male vasi pri Ježici šli cvetice trgt v okolico Dvora pri Polhovem Gradcu. Prodajalke so jožefce ponujale tudi ljubljanskim cvetličarnam, ki so pa vse ogorčeno zavrnile nakup ponujenih jim zaščitenih rastlin, kar omenjamo s posebno pohvalo lastnikom naših cvetličarn. Zakon o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanost pomembnih živali in rastlin z dne 28. februarja 1922 namreč prepoveduje trganje, ruvanje, prodajanje, ponujanje v nakup in izvažanje zaščitenih rastlin ter prestopke tega zakona kaznuje z globlo do 1000 din ali z zaporom do 14 dni. Zupani in orožniki kakor tudi vsi javni nadzorstveni organi, posebno pa gozdno, lovsko in poljsko varstveno osebje in tržna policija so zavezani, da nadzirajo izvrševanje tega zakona in da ovajajo prestopke političnemu okrajnemu oblastvu. Greh torej ni tako majhen in kazen je primeroma velika, toda dostopati smo prisiljeni z vso strogoostjo, ker bi drugače brezvestni zatiralci redkih rastlin uničili vso floro, ki se naša krajci z njo ponajajo pred drugim svetom. Predvsem velja to za blagajko ali igalko — Daphe Blagayna, ki cvete skoraj edino v naših krajih, kamor jo je pred dobrimi sto leti prišel iskat tudi za botaniko navdušeni saški kralj, da to lepo cvetico sedaj vse svet pozna pod imenom »kraljeva roža«. Podobno je tudi z njeno rdečo sestrico — Daphne cneorum, ki jo še marsikdo smatra za nezaščitenko, toda tudi za njo velja zakon in enaka kazen. Mestno tržno nadzorstvo je spet natančno poslušalo vse svoje organe o tem zakonu, hkrati je pa poslalo vzorce zaščitenih rastlin tudi trošarskim in obrtnim organom ter policiji, da je skoraj nemogoče vtihočiti preprovedane rastline v Ljubljano. Posebno pa opozarjamo tudi izletnike na posledice zakona, da na skritih polih, po podeželskih gostinlah in kolo dvorih ne bo preveč neprijetnih presenečenj, sitnosti, solza in kazni.

Gorenjski izletniški vlak

V nedeljo 17 in v ponedeljek 18. aprila t. l. vozi na progi Ljubljana gl. kol.-Jesenice-Rateče Planica, odnosno Bistrica-Bohinjsko jezero izletniški vlak št. 920a z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 5.10 in s prihodom v Rateče-Planico ob 8.49, odnosno v Bistrico-Boh. jezero ob 8.39.

V obratni smeri bo odhajal oba dneva izletniški vlak iz Rateč-Planice ob 19.14, iz Kranjske gore ob 19.25 in iz Dovje-Mojstrane ob 19.42, iz Bistrice-Boh. jezero ob 19.11 in iz Bleda-Jezero ob 19.41, z Jesenic ob 20.27 in s prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 22.12.

Dne 17. in 18. aprila bo izostal na progi Jesenice-Rateče-Planica mešani vlak, ki odhaja iz Jesenic ob 6.15 in prihaja v Rateče-Planico ob 8.17.

Izletniški vlak št. 920 za smučarje, ki je vozil na progi Ljubljana gl. kol.-Rateče-Planica, odnosno Bistrica-Boh. jezero ob nedeljah in praznikih z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 6. izostane od 17. t. m. dalje, povratni izletniški vlak z odhodom iz Bistrice-Boh. jez. ob 19.11 in iz Rateč-Planice ob 19.14 pa ne vozi več od 24. t. m. dalje.

Motociklistična nesreča pri Kranju

Kranj, 15. aprila.

O nesreči, ki se je zgodila v ponedeljek blizu smarinske cerkve v Strazišču pri Kranju, ko sta trčila z motorji trgovski zastopnik trvdke Vovk iz Ljubljane in Ciril Oblak iz Zabinice, smo zvedeli že nekatere podrobnosti, s katerimi moramo svoje poročilo od 13. t. m. nekoliko izpopolniti. Ta nesreča se ni zgodila popoldne, pač zvečer ob 18.15. Trgovski zastopnik g Peruzzi je vozil pravilno po desni strani, kar priča dejstvo, da je bil še po padcu kakšnih 80 cm od sredine ceste na pravilni strani. G. Peruzzi si je v svesti, da nesreče ni zakrivil on, dal tudi poklicati takoj orožnike, ki so ugotovili, da je pravilno vozil. Toliko v pojasnilo, da ne bo kdo dolžil po krivem za to nesrečo napačnega.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometrsko stanje	Temperatura	Naj. večja	Naj. manjša	Relativna vlažnost	Oblakovitost	Veter (smer, jakost)	Padavine	
								m/m	vrsta
Ljubljana	762.7	17.6	2.2	8.0	0	0	S ₁	—	dež
Maribor	761.8	14.2	1.0	4.0	0	0	N ₁	—	—
Zagreb	755.7	14.0	9.0	7.0	10	SW ₂	—	—	—
Belgrad	754.5	11.0	1.0	9.0	10	NNW ₃	—	—	—
Sarajevo	757.7	8.0	1.0	9.0	10	0	—	—	—
Sušak	756.3	15.0	10.0	7.0	10	0	—	—	—
Split	756.2	16.0	10.0	6.0	10	0	—	—	—
Kumbar	754.6	16.0	11.0	6.0	5	SE ₂	—	—	—
Rab	757.9	14.0	9.0	8.0	10	NE ₂	—	—	—

Vremenska napoved: Spremenljivo, precej toplo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj na danes: Včeraj je bilo iz noči do 7.45 popolnoma oblačno, nakar se je pričelo jasneti in je ostalo do 11.15 deloma jasno. Ob 11.20 je oblačnost zopet narasla in je bilo ves popoldan in zvečer večinoma oblačno. Popoldne je pihal srednje močan sever. Od 20—21.30 pa precej močan jugovzhodni veter. Okrog 18.20 in 21.15 je nalahno rosilo.

Ljubljana danes

Koledar

Danes 15. aprila: Veliki petek, Helena.

Sobota, 16. aprila: Velika sobota, Benedikt.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmajer, Sv. Petra c. 78.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani ponovi radi velikega zanimanja na Veliki petek 15. t. m. ob en četrt na 9 zvečer v frančiškanski dvorani »Jezusovo trpljenje v živih slikah« v režiji in s sodelovanjem g. Milana Skrbinskega, režiserja Narodnega gledališča. Besedilo po evangelijski zbral dr. P. Roman Tominec. Petje žalostink vodi g. Jože Zakrajšek. Sodeluje celoten ansambl dramske družine frančiškanske prosvete. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum«, po znižanih cenah kljub visokim režijskim stroškom. Radi religiozne vsebine in svečanega predvajanja prosimo p. n. občinstvo, da se pri predstavi vzdrži aplavdiranja.

Obvezen zdravniški pregled vseh v trgovinah in obratovnicah z živili (hotelih, gostinlah, javnih kuhinj, mesnicah, mlekarnah, slaščičarnah, pekarnah in ostalih trgovinah z živili) v Ljubljani zaposlenih lastnikov in uslužbencev bo do 23. aprila t. l. vsak dan od 8—13 v prostorih mestnega fizikata v Mestnem domu.

Dobavo litoželeznih cevi, fazonskih komadov in vodomerov za potrebe mestnega vodovoda razpisuje mestno načelstvo ter opozarjamo na razpis v prihodnjem Službenem listu.

Železniški prelaz na Ježici ob postajališču bo zaradi izmenjave gornjega ustroja železniške proge na veliki petek od 21—24 zaprt za promet z vsemi vozili. Prekrški bodo kaznovani z globlo 10—500 din ali z odgovarjajočim zaporom.

Dobavo špecerijskega blaga za mestno zavetišče v Japljevi ulici je v skrajšanem roku 14 dni razpisal socialno-politični urad mestnega načelstva ljubljanskega. Dobavni pogoji so interesantom na vpogled med uradnimi urami pri mestnem socialno-političnem uradu v Mestnem domu, II. nadstropje, soba 2; razpis bo objavljen tudi v Službenem listu.

Prosvetno društvo Trnovo sporoča vsem članom in članicam, da se udeležijo društvo velikonočne procesije z novim društvenim praporom. Vabimo vse člane društva in odsekov, da se procesije udeležijo in se uvrstijo za prosvetnim praporom po sledečem redu: člani, mladci, naraščaj, članice, mladence. Zbirališče za vse je ob cerkvi v Karunovi ulici ob četrt na 5. — Odbor.

Ljubljansko gledališče

DRAMA, začetek ob 20.

Od 14. do 16. aprila zaprto.

Nedelja, 17. aprila: Pokojnik. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 18. aprila ob 15: Rdeče rože. Izven. Znižane cene. — Ob 20: Nočna služba. Izven. Znižane cene.

»Izpit za življenje«, delo pisatelja Škvarkina nam kaže mladega vzgojitelja prof. Strahova v razmerju z družbo profesorjev, dijakov in njihovih staršev, ki se zateka k njemu po pomoč. Na sedaj vesel in zabaven, sedaj dramatičen način doživlja, spoznava in obravnava pisano galerijo sodobnih tipov in značajev ter njihovo hubezen, čut za dolžnost, vzgojo, zaupanje v samega sebe, vero v lastno moč ter se dvigajo v zavesti, da pri tem, ko človek pomaga drugim, postaja tudi sam močnejši. Premiera bo predvidoma 23. t. m.

OPERA, začetek ob 20.

Od 14. do 16. aprila zaprto.

Nedelja, 17. aprila ob 15: Grofica Marica. Izven. Znižane cene. — Ob 20: Manon. Gostuje Zlata Gjurgjenac in Josip Gostič. Izven.

Ponedeljek, 18. aprila ob 15: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Rigoletto«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nova opereta. V operi študirajo Grünovo opereto »Madame Sans Gene«, katere libreto je sestavljen po znani istoimenski komediji, ki so jo igrali z posebnim uspehom pred leti v naši drami. Dejanje se dogaja za časa Napoleona, ki nastopa tudi v tej opereti. Režiser prof. Šest.

Brez posebnega obvestila.

Umrla nam je naša blaga mati, stara mati, tašča itd., gospa

Marija Pičman roj. Pravst

zasebnica

dne 14. aprila, po kratki bolezn, v 85. letu starosti, previdena s tolažili svete vere.

Na zadnji poti jo spremlimo v soboto, dne 16. aprila 1938 ob 9 popoldne izpred hiše žalosti, Ilirska ulica 15, do pivovarne »Union« na Celovski cesti, odkoder jo prepeljemo na Primskovo pri Kranju, kjer bo pogreb ob 11 dop. s sv. mašo na pokopališču istotam.

Ljubljana, Primskovo, Kranj, dne 14. aprila 1938.

Lovro, sin — v imenu sorodstva.

Veselo oznanilo nam hrani križa les,
ki je na njem odbilo sree Sinu z nebes.

„Društvo za varstvo tašč“ in gospa Roosevelt

Žena ameriškega predsednika Roosevelta je, kakor njen mož, čudovito neugnanu delavca. Izkazala se je kot izvrstna častnikarka, uspešna ravnateljica neke tovarne pohišstva, priljubljena predavateljica, nazadnje pa je postala še vrhovna pokroviteljica vseh tašč. Kakor toliko drugih stanov, poklicev in raznih človekoljubnih in dobroteljskih društev, ki imajo najrazličnejše klube in lige, so tudi tašče osnovale svojo ligo, Liga ali »društvo za varstvo tašč« šteje 50.000 članic, ki so pred kratkim priredile svoj spreved po Washingtonu in na čelu spreveda je bila gospa Rooseveltova.

Povod za ustanovitev te lige je dal neki znani ameriški pisatelj, ki je napisal morda bolj za šalo, da bi bilo življenje mnogo lepše, če se ne bi vedno in povsod toliko zabavljalo čez tašče. Številne vplivne stare gospe so bile istih misli in so začele takoj delovati na tem, da se ustanovi posebno društvo, ki naj bi branilo čast in pravice vseh tistih nesrečnih mater, ki imajo poročene otroke. Društvo je res kaj kmalu zrastle, dobilo tisoče članic in postalo tako močno, da že skoraj ograja vse ostale državljane.

Iz radovednosti atentat na vlak

Blizu romunske železniške postaje Boj bi se bila zadnjič kmalu dogodila težka železniška nesreča, ki bi gotovo zahtevala tudi nekaj človeških žrtv. Otroci so nanosili na železniško progo pred prihodom vlaka cel kup starega železa, da bi na ta način povzročili, da vlak iztiri. K sreči pa je ta kup železa še pravočasno opazil vodja lokomotive in je vlak ustavil. Nekaj otrok, ki so na železniško progo nanosili staro železo, se je posrečilo ujeti. Ko so jih malo bolj trdo prijeli, so otroci povedali, da so nameravali narediti ta napad na vlak samo iz radovednosti, kako je takrat, če vlak iztiri in se zgodi kakšna železniška nesreča.

»Poročnik indijske brigade« za naše naročnike 14 din, za druge 24 din.

Bogati Spitzbergi - dežela bodočnosti

Ceprav so otoki od leta 1920 norveški, vendar v resnici
gospodarijo Sovjeti

V starih islandskih zapiskih iz 9. stoletja stoji že zapisano ime Svalbard, kakor so takrat Norvežani imenovali današnje Spitzberge, otočje v Severnem ledenem morju. Prvi pomorščaki, ki jih je morská pot zanesla tudi v te kraje, so nazvali to otočje »Svale brem«, kar bi se po naše reklo »mrzla obala«. Odkritje te neznane dežele je imelo za posledico, da so se kmalu začeli razni pustolovci podajati tudi v te mrzle severne kraje, kjer so skušali zase poiskati več sreče in zadovoljstva, kot so ga pa imeli prej. Za Grönlandijo, Islandijo so torej prišla za drzne pomorščake na vrsto tudi otočja skupine »mrzle obale« ali današnjih Spitzbergov. Na teh otokih so bili

prvi Norvežani

Tu so kmalu tudi ustanovili svojo prvo kolonijo, ki pa je iz neznanega vzroka kmalu propadla. Nekaj stoletij so bili Spitzbergi čisto pozabljeni. Ponovno je to mrzlo otočje odkril Holanec Willem Barents. Od tedaj so Spitzbergi spet oživel in stopili v zvezo z ostalim svetom.

Kite so skoraj že iztrebili

Morje okoli Spitzbergov je bogato posebno na ogromnih kitih. To je bil tudi vzrok, da je ribiče iz severnih evropskih pokrajin gnalo v vedno večjih trumah na obalo tega osamljenega severnega otočja. Zanimive so številke, ki povedo, koliko so v nekem prejšnjem stoletju tod vjeli kitov. Nič manj kot 40.548 ribiškijh ladij se je v tem času podalo na kitji lov v te kraje. V nevarnih razburkanih vodah ob spitzberški obali se je od teh ribiškijh ladij potopilo kar 1951. Samo Holanci so v teku enega stoletja polovili v teh vodah 57.590 kitov. Ribiči so tedaj zaslužili ogromne vsote denarja. Ustanovile so se kmalu številne ribiške družbe, ki so vsako leto pošiljale na sever vedno več ribiškijh ladij na lov. Ta lov pa je polagoma postal tako neizpros, da se je začela pojavljati nevarnost, da bodo v kratkem vsi kiti iztrebljeni, če bo šlo to mesarjenje tako naprej. In res, že v 18. stoletju, pravijo, se ni več splačalo hoditi na kitji lov v spitzberške vode.

Zatišje do nainoveše dobe

Nastopilo je zopet nekako zatišje v teh severnih krajih. In to zatišje je trajalo nekako do srede preteklega stoletja, ko so Spitzbergi — seveda po raznih visokih šolah — postali predmet živahnega razglabljanja, kako bi bili pripravi za izhodišče polarnim odpravam, ki bi skušale priti celo na severni tečaj. Do leta 1920 je še kljub temu to otočje ostalo čisto divje in ni pripadalo še nikomur. Vsak, kogar je pot zanesla tja, se je počutil kar preveč svobodnega, tako da je od te svobode marsikomu postal dolgčas. Prav malo je bilo tako navdušenih za to novo zemljo, da bi sklenil vse svoje življenje ostati na njej.

Po pariški pogodbi, ki je bila sklenjena 9. oktobra 1920, pa so

Spitzbergi postali norveška last

in bili priključeni kraljevini Norveški kljub temu, da še danes po večini ljudje, ki bivajo tam, niso Norvežani, pač pa vseh mogočih narodnosti. No, vseh skupaj ni več kot le 1500, po večini sami delavci po premoškopih. Danes je tam še največ Rusov, ki so leta 1920 na vso moč protestirali proti temu, da so Spitzberge priznali Norvežanom. Po večini so ti Rusi danes zaposleni po rudnikih in prav za prav igrajo pri tem delu odločilno vlogo. Ruse danes še posebno zanimajo ti kraji zato, ker skušajo tod zgraditi svoje močno utrjene vojaške postojanke.

Vse te, sprva prav za prav skromne rudnike na Spitzbergh so odprle ameriške rudarske družbe ob prelomu 19. in 20. stoletja. Tam nakopljejo zdaj

na leto okoli 500.000 ton premoga

rudnike pa vedno bolj razširjajo. Kopljejo po veliki večini le premog. Poleg ruskih premoškopnih družb, ki so od vseh najmočnejše, so tu še nekatere norveške in švedske družbe. Nešteto krat je

prišlo na pristojnih mestih do odločnih protestov proti temu, da bi si Rusji na Norveškem ozemlju polnili svoje žepce. Norvežani bi tu Ruse silno radi izpodrinili, toda zdaj si Norvežani res ne upajo bolj odločno nastopiti in pregnati rdečega sovjetskega medveda iz teh bogatih rovov.

Kovine in marmor

V veliki večini velja spitzberška zemlja danes za še skoraj neraziskano. Nekateri geološki strokovnjaki so trdno prepričani, da na teh skrivnostnih otokih niso samo bogate zaloge premoga, pač pa, da od Evrope tako daleč na mrzli sever odmaknjeni košček zemlje skriva v sebi tudi še druge zaklade, kovine in dragoceni marmor. Če pride ta dan, ko bodo odkrili tu tudi te vrste rudnine, potem res utegejajo Spitzbergi postati ne samo norveško industrijsko središče, pač pa se bo zanje gotovo v večji meri kot danes začela zanimati tudi ostala Evropa. S koprničim srom pričakujejo tega industrijskega razvoja seveda tudi Rusi.

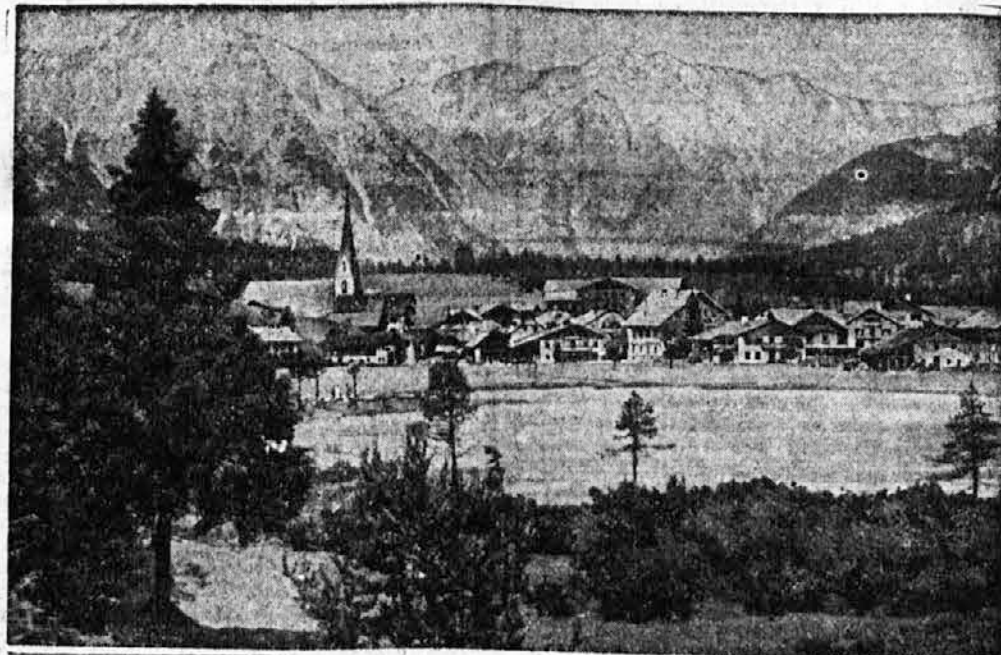
Kmalu bodo ob severnem tečaju igrali tudi golf

Spitzbergi pa se ne odlikujejo samo po svojem rudnem bogastvu, pač pa vzbujajo veliko pozornost tudi zaradi svojih naravnih krasot. Lepota tega severnega otočja je danes znana po vsem svetu. Vsako leto izkoristijo navdušeni turisti kratko poletje in se v velikem številu podajajo v te lepe neraziskane kraje. Pravijo, da bo v kratkem na tem otoku zgrajen tudi najmodernejši turistovski hotel v Ny-Aalesundu. In Amerikanci, ki imajo precej nasabane denarnice, bodo tudi kmalu tu, ne daleč od severnega tečaja zaigrali golf.

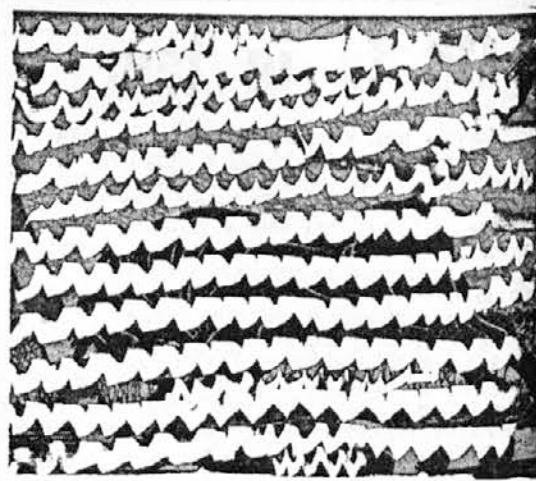
Spitzbergi se lahko ponašajo tudi s tem, da na njih stoji cerkev, ki je od vseh na zemlji najvišje na severu. Ta cerkev je še dokaj nova, če pa bodo res nad otokom kaj kmalu popolnoma zagospodarili rdeči Sovjeti, bog ve, če bo ta cerkev tudi še dolgo stala.

Katoliški samostani na Češkem

Danes je na Češkoslovaškem 980 kat. samostanov. Med temi 220 moških. Redovniki so člani 71 redovnih družb. 600 samostanov in sicer 490 moških in 110 ženskih je bilo tekom stoletij razpuščenih ali razrušenih. Število članov znaša danes 14.250, med temi 11.680 žensk. Redovi so prišli iz vseh evropskih dežel. Doma je nastala samo ena redovna družba. Veekakor ta armada za vernost bratov Čehov in Slovakov veliko pomeni.

Lep tirolski letoviški kraj Seefeld.

Princ Bernard in „advokat“

Holandski princ Bernard je obiskal angleško kraljico Marijo in nekatere svoje znanee v Londonu ter se šel nekoliko okrepčat v neki hotel. Natakaj je seveda vprašal vsakega, kaj želi in bil zelo presenečen, ne da bi seveda pokazal, ko je princ naročil »advokata«. Princovo željo je povedal gospodarju bara, ki je na srečo poznal to pijačo. »Advokat« je namreč zelo priljubljen holandski jajčni liker. V vsem Londonu ga prodajajo menda v eni sami veletrgovini, katero je gospodar tudi k sreči poznal. Takoj se je začelo divje tekanje in preden je princ mogel spoznati, v kakšno zadrego je pripravljen bar, je že dobil svoj liker.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 15. aprila: 19. Napovedi, poročila — 19.30 Stare slovenske pasijonske igre (g. dr. Tine Debeljak) — 19.50. Francis Thompson Griša Koritnik: Neboški lov (recitacija) — 20. Preno iz Ljublj. stolnice — 20.45. Pavski koncert g. Milke Kogeljeve, članice Jargled., pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.30 Haydn: Sedem besedi Zveltčarjevih na križu (godalni kvartet) — 22. Napovedi, poročila.

Drugi programi

Petek, 15. aprila: Belgrad: 17.30 Lipce — Zagreb: 20. Rezervirano za prenos — Dunaj: 19.10. Dunajska dvorna godba, 20. Orkester, zbor in solisti — Budimpešta: 20. Operni orkester — Italijanske postaje: 20.30. Jakopone da Todijev dramatični slavospev »Marijine solze« 21.15. Praga — Praga: 20.05. Dvorakov oratorij »Stabat mater« — Varšava: 19.50. Godalni kvartet, 21.30. Simf. konc. — Sofija: 20.15. Vok. konc., 21. Trio — Berlin: 19.30. Cimbale in orgle, 20.30. Čajkovskega lirčna opera »Legenda o slepi Jolanti« — Königsberg: 19.10. Wagnerjeva opera »Tristan in Izolda« — Hamburg: 20. Peer Gynt, suita — Lipsko-Varšava-Köln-Frankfurt-Stuttgart: 17.30. Wagnerjeva opera »Parsifa«.

ROBERT LORD

59

POD ČRNO KRINKO

»Glorija!... Glorija!... Frank Taylor je moj brat, za katerega nisem vedela dvajset let... Glorija, kaj se godi tu?«
Glorija je priskočila k Aleeni, da bi jo pomirila...
»Ne bodi neumna!... Ti si pijana... Kaj ti pride na misel? Saj vendar nimaš brata...«

»Imam, imam,« je dejala vsa razburjena Aleen. »To je moj polbrat, po materi. Saj sem ti že pravila o njem. Nisem vedela, kje je... Zdaj ga hočejo ti ljudje ubiti...«

»Pomiri se, nihče ga ne bo ubil... Pijana si...«

V tem se je prizibal k njima tudi Nick ter ponudil Aleeni velik kozarec šampanjca. Spila ga je v dušku in nato še drugaga...

»Zdi se mi, da se ji je omračil um,« je dejal Smiles Gloriji.
»Ni navajena alkohola...«

Zabava se je spet nadaljevala v najboljšem razpoloženju. Nihče ni opazil, kako je kratkovidni Škot izginil iz sobe. Stekel je po stopnicah v drugo nadstropje. Stopil je v sobo, v kateri so stanovala vsa tri dekleta... Odprl je omaro in hitro začel razmetavati in preiskovati stvari, ki jih je imela tam spravljene Aleen... Preiskava pa ni imela nič uspeha. Nato je stopil Škot v spalnico, natočil velik kozarec vode, stresel vanjo prašek iz steklene cevke, ki jo je potegnil iz žepa, vzel kozarec ter ga postavil poleg Aleenine postelje. In že je spet odhitel po stopnicah ter čisto potihlo stopil v Smilesovo stanovanje, kjer so se odigravale čudne stvari...

Barham je sedel pred velikim zrcalom. Pred njim je bil velik kup krožnikov, ki jih je bilo že precej razbitih. Drugača za drugim si jih je deval na glavo, ter si predstavljaj, da so klobuki. Ker pa se mu niti eden ni podal k obrazu, jih je drugača za drugim metal ob tla, da so se razbijali...

Smiles je sedel na zofi z Glorijo. Oba sta se krivila od

smeha, ko sta opazovala Barhama, ki je alkohol iz njega naredil precej popolnega norca...

V drugem nadstropju pa je bil prizor še bolj nenavaden. Tam je na mehkem krznu, ki je bilo razprostrto po tleh, stala Heddy ter podpirala zid. Vse bi človek o njej lahko dejal, le tega ne, da je bila dostojna ženska.

Malo stran od nje je bil pijani Jones, ki se je postavljaj na glavo. Heddy mu je stavila pogoj, da če se mu posreči stati na glavi, jo bo smel poljubiti. Vedela je, da se mu to ne bo posrečilo.

Aleen je že čisto pozabila, da je le imela kdaj brata, ki ga ti ljudje zdaj nameravajo ubiti. Peneče se vino ji je udarilo v glavo, da bi bila kar naprej plesala. Vrtela se je z Nickom ob godbi iz radia, ki je v sosednji sobi kramljaj tango... Nicku je bilo tako vroče, da je vrgel proč suknjič in odpel ovrtnik. Škot je mirno sedel za mizo, pil vodo in neprestano zvečil gumi...

Med norostmi so minevale ure.

Aleen je bila popila že toliko šampanjca, da ni več dobro vedela, kaj dela...

Na obrazih pijanih gostov je bilo videti, da jim je vse to od sile všeč. Celó Jones je zdaj pa zdaj nehal poskušati, kako bi se postavil na glavo... Barham je tudi prenehal podpisavati se na zid, s čimer je začel po neuspelem poskusu, da bi si izbral primeren krožnik za klobuk... Podpisoval se je kar s prstom, ki ga je pomakal v omako...

Le kratek čas se je pred njimi spakovala in krivila Aleen. Nick je nenadoma prebledel. Vstal je in hitro skočil k Aleeni ter jo zgrabil za roko... Aleen je zakričala... Nick jo je kar s silo odvedel.

Glorija je užaljeno vstala, pocukala Smilesa za rokav ter dejala:

»Tega ne bi smeli dovoliti. Smiles, pomagajte...«

»Kaj naj storim?...« je vprašal Smiles v zadregi...

»Smiles, če me imate še kaj radi, pojdite tja in prepodite ono pijano zverino...«

»Vam na ljubo, Glorija... Grem...«

Smiles je potegnil iz hlačnega žepa samokres ter odšel v sosednjo sobo. Odprl je vrata in zaklical:

»Nick Stumpas!... Roke kvišku!...«

Če bi bil ta trenutek Nick Stumpas na smrtni postelji, pa bi bil vseeno dvignil roke kvišku, tako je bil ta Smilesov ukaz prediren.

Nick je že dostikrat slisal ta klic in je dobro vedel, da bi neposlušnost pomenila — umreti.

»Roke kvišku!...« je ponovil Smiles še odločneje.

Nick je počasi dvignil roke ter se s krvniškim pogledom zazrl v Smilesa.

»Ven!« se je zadril nanj Smiles.

Nick se je počasi z vzdignjenimi rokami splazil mimo Smilesa skozi vrata... Aleen je bila v nezavesti. Ta trenutek je že prihitela tudi Glorija in za njo še Heddy... Poskušali sta jo dvigniti, ji ponujali vodo, toda Aleen ni prišla k zavesti.

Smiles je še vedno s samokresom v roki spremljal Nicka. Ko so prišli v prvo sobo, je ukazal Škotu, da moško trojico odvede v sobo...

Škot je moral pobrati Jonesa, ki ni ničesar več videl ne slisal, s tal. Ravnokar se mu je posrečilo, postaviti se na glavo... Nick je klet, a se je vseeno pokoril in odšel s tovarišema v sobo...

Ko se je Škot vrnil, je pomagal Gloriji in Heddy spraviti še vedno nezavestno Allen v posteljo...

Soba, v kateri je bila malo prej divja zabava, je ostala prazna in je bila podobna zapuščenemu bojišču...

Heddy se je brž streznila, prav tako tudi Glorija. Heddy je zmerjala pijance z najraznovrstnejšimi priimki, z Aleeno pa je bila zelo nežna in je sočustvovala z njo.

Preoblekli sta jo v lepo belo pidžamo... Aleeni se je počasi vračala zavest. Škot je brž odšel iz sobe...

»Smiles, si razumel ono stvar o njenem bratu?...« je vprašal Škot, ko je med razvalinami v sobi naletel na Smilesa.

»Sem. To je precej nevarna stvar... Ti trapje so se napili in zgozbezdali tudi to... Za Glorijo bi stavil, da me ne bo izdala... Prav tako za Heddy. Tale Aleen pa je še novinka... Nevarna nam je. Ko pride k zavesti, se bo spomnila vsega ter ušla nazaj v Pine Lake, da najde tega brata in mu vse pove...«

»Povem ti, da sem tudi zanj gotov, da ne bo ušla nazaj v Pine Lake...«

»Kako... Ali si mar že kaj ukrenil...«